

STORTINGET

Innst. 382 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 36 L (2025–2026)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i politiregisterloven og grenseloven mv. (testing og utvikling av informasjonssystemer)

Til Stortinget

Innledning

I proposisjonen foreslår Justis- og beredskapsdepartementet endringer i politiregisterloven, grenseloven, straffeprosessloven, politiloven og utlendingsloven.

Endringene er i hovedsak knyttet til bruk av opplysninger til testing og utvikling av informasjonssystemer. Flere offentlige organer har de senere årene fått hjemler til å benytte personopplysninger til disse formålene for de tilfellene hvor det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å oppnå formålet ved å benytte fiktive eller anonymiserte opplysninger. I denne proposisjonen foreslås det hjemler for bruk av opplysninger til testing og utvikling innenfor politiregisterlovens og grenselovens virkeområder.

Det foreslås også enkelte andre endringer i politiregisterloven som ikke har sammenheng med forslagene som gjelder testing og utvikling. I § 18 om databehandleres rådighet over personopplysninger foreslås det endringer som åpner for å avtalefeste omfanget av taushetsplikten. Det foreslås i tillegg å oppheve § 40 nr. 3 bokstav f om anmerkning av opplysninger om overføring til barnevernet på politiattest, da bestemmelsen er utdatert.

I utlendingsloven foreslås det endringer som lovfester og utvider taushetsplikten for Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet.

Endelig foreslås det endringer i politiloven § 24 b, slik at Politihøgskolen kan fastsette krav til plettfri vandel og kreve fremlagt uttømmende og utvidet politiattest fra personer som skal tas opp til videreutdanning og høyere grads studier ved Politihøgskolen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, June Trengereid Gruer, Erik Hager, Farukh Qureshi og Kristine Løfshus Solli, fra Fremskrittspartiet, Anette Carnarius Elseth, lederen Jon Engen-Helgheim, Finn Krokeide og Stian Storbukås, fra Høyre, Mahmoud Farahmand og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Bent-Joacim Bentzen, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Edvard Askjer, viser til Prop. 36 L (2025–2026) med forslag til endringer i politiregisterloven, grenseloven, straffeprosessloven, politiloven og utlendingsloven. Forslagene går i hovedsak ut på endringer knyttet til bruk av opplysninger til testing og utvikling av informasjonssystemer.

Komiteen viser til at det også foreslås enkelte andre endringer, som databehandleres rådighet over personopplysninger i politiregisterloven om å avtalefeste omfanget av taushetsplikten, og forslag om å oppheve en utdatert bestemmelse om anmerkning av opplysninger om overføring til barnevernet på politiattest. I utlendingsloven foreslås det i proposisjonen endringer

som lovfester og utvider taushetsplikten for Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet.

Komiteen viser til at proposisjonen i tillegg foreslår endringer i politiloven slik at Politihøgskolen kan fastsette krav til plettfri vandel og politiattest for personer som søker videreutdanning og høyere grads studier ved høgskolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, ser det som viktig med mer og bedre organisert informasjonsflyt for å bekjempe kriminalitet og hindre uønskede handlinger. Den teknologiske utviklingen i samfunnet går raskt, og politiet må holde tritt med denne utviklingen. Derfor vil flertallet støtte at politiet får nødvendig verktøy, som f.eks. tilgang til bruk av reelle opplysninger til testing og utvikling av informasjonssystemer.

Flertallet mener at det gjennom mer bruk av moderne teknologi som kunstig intelligens (KI) finnes store muligheter for å gjenkjenne mønstre, sammenhenger og likheter. Mer målrettet og kontrollert bruk av informasjonssystemer, kan bidra til bedre etterretning og etterforskning.

Flertallet merket seg at et sentralt funn i Riksrevisjonens undersøkelse av digitalisering i politiet fra 2023, var at det digitale etterslepet var stort, og at mange av systemene som er avgjørende for politiets virksomhet, allerede da var utdaterte. Dette begrenser mulighetene som den teknologiske utviklingen gir til å øke kvaliteten og effektiviteten i oppgaveløsningen.

Flertallet viser til at Riksrevisjonen undersøkte Politiets sikkerhetstjeneste (PST) i 2025 og konkluderte med at PST ikke er godt nok rustet til å møte dagens trusselbilde. Flertallet mener det er viktig for regjeringen å ta på alvor at ressursene til PST ikke samsvarer med et vesentlig forverret trusselbilde og radikalt økte oppgaver. Riksrevisjonen finner det:

«[...] sterkt kritikkverdige at departementet ikke har bidratt tilstrekkelig til at PST har nødvendige virkemidler til å fylle rollen som innenlands etterretnings- og sikkerhetstjeneste, gitt de senere års endringer i trusselsituasjonen».

Flertallet ser på utvikling og testing av eksisterende og nye informasjonssystemer som en forutsetning for at politiet skal kunne utføre pålagte oppgaver på en effektiv måte. Politiet må derfor tilføres mer ressurser til dette, og merkostnader skal ikke tas innenfor budsjettammene. Flertallet ser at ressursituasjonen i politiet er svært presset, og behovet for både økte ressurser og rekruttering er stort. Det må tilføres mer ressurser til økt kompetanse, mer personell og oppdatert verktøy.

Det er viktig for flertallet at det blir tatt hensyn til sikkerhetsmekanismer samtidig som testing og utvikling av informasjonssystemer skal være effektivt uten unødvendige hindringer og tidskrevende prosesser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er et stort digitalt etterslep i politiet. Samtidig går den teknologiske utviklingen i samfunnet raskt, og politiet må holde tritt med denne utviklingen. Disse medlemmer mener derfor det er et behov for en digital omstilling i politiet. Dette forutsetter at ny teknologi kan testes, nye tekniske løsninger utvikles og tas i bruk og at eksisterende løsninger kan videreutvikles. Erfaring viser at bruk av fiktive eller anonyme opplysninger ikke alltid er tilstrekkelig for å utvikle slike systemer, slik at det kan være nødvendig å bruke reelle opplysninger for å sikre at systemene fungerer som tiltenkt. Dette forutsetter at regelverket er tilpasset utvikling, testing og bruk av slike løsninger. Disse medlemmer mener denne proposisjonen er viktig for å sikre politiet et slikt regelverk, og viser i denne sammenhengen til at det i flere lover foreslås endringer for å sikre at opplysninger kan brukes til å teste og utvikle informasjonssystemer som skal brukes til politimessige formål eller til grensekontrollformål.

Disse medlemmer viser også i denne sammenheng til forslaget om at ansiktsbilder og fingeravtrykk som innhentes i grensekontrollen, skal kunne lagres inntil seks måneder utelukkende til bruk for testing og utvikling av informasjonssystemer til bruk for grensekontrollformål.

Disse medlemmer viser videre til departementets vurderinger slik de fremkommer i proposisjonen, og støtter de fremlagte forslagene.

Krav ved opptak til Politihøgskolen

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, mener det er viktig at det stilles høye krav om skikkethet i tillegg til strenge krav om plettfri vandel før opptak til årsstudiet på Politihøgskolen, på linje med det som gjelder før opptak til bachelor i politiutdanningen. Dette må reguleres tydelig og praktiseres for alle søkere.

Flertallet mener det er å sløse med ressurser dersom man tilbyr plass på studier ved Politihøgskolen til personer som ikke er skikket til å utføre politiarbeid. Flertallet mener at man må stanse ikke-skikkede personer før de starter på studier ved Politihøgskolen. Å skyve ansvar og utgifter til undersøkelse om personer er skikket helt frem til ansettelsesprosessen ved de ulike politidistrikt, blir feil bruk av knappe ressurser og nok et eksempel på sløsing av offentlighetens midler.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at Politihøgskolen også kan fastsette krav om skikkethet før opptak til årsstudiet på Politihøgskolen på lik linje med krav om plettfriandel.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne viser til at Politihøgskolen i høringen til departementet fremhevet at det vil være arbeidskrevende og lite «tjenlig» å innføre en omfattende opptaksprosedyre tilsvarende den som gjelder for bachelorstudiet. Politidirektoratet kom også til at de ikke ville foreslå et slikt krav på nåværende tidspunkt. På bakgrunn av dette mener disse medlemmer at et slikt utredningsarbeid ikke bør prioriteres.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding B fremmes av medlemmene i komiteen fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

vedtak til lov

om endringer i politiregisterloven og grenseloven mv.
(testing og utvikling av informasjonssystemer)

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker skal § 216 i første ledd tredje punktum bokstav k og ny bokstav l lyde:

- k. i sak om forbud mot en kriminell sammenslutning etter kapittel 17 c,
- l. *til testing og utvikling av informasjonssystemer som skal brukes innenfor politiregisterlovens virkeområde.*

II

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet gjøres følgende endringer:

§ 17 f annet ledd bokstav e, f og ny bokstav g skal lyde:

- e. for å forhindre en alvorlig straffbar handling som kan krenke andres liv, helse eller *frihet*,

- f. for at Politiets sikkerhetstjeneste kan utlevere opplysninger til Etterretningstjenesten dersom det er nødvendig for forebyggelses- og sikkerhetsmessige formål, *eller*
- g. *til testing og utvikling av informasjonssystemer som skal brukes innenfor politiregisterlovens virkeområde.*

§ 24 b annet ledd skal lyde:

Opptak til videreutdanning og høyere grads studier foretas av Politihøgskolen. *Politihøgskolen kan fastsette krav om plettfriandel for opptak til videreutdanninger og studier som nevnt i første punktum. Dersom det er fastsatt krav om plettfriandel for opptak, skal det kreves fremlagt uttømmende og utvidet politiattest fra søkeren, jf. politiregisterloven § 41.* Departementet gir nærmere regler om saksbehandling og opptakskrav, herunder dokumentasjon av kompetanse.

III

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her gjøres følgende endringer:

§ 107 a annet ledd skal lyde:

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for tilsynsrådet, har taushetsplikt etter forvaltningsloven. Taushetsplikten omfatter også forhold av betydning for sikkerheten ved utlendingsinternatet og ved særskilt tilrettelagte innkvarteringssteder, opplysninger knyttet til forestående tvangsreturer og opplysninger som det av hensyn til politiets operative virksomhet eller arbeid med tvangsreturer er behov for å holde hemmelig.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

IV

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 3 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Loven gjelder også når opplysninger behandles for testing og utvikling av informasjonssystemer som skal brukes innenfor lovens virkeområde.

§ 18 tredje ledd skal lyde:

Den som er ansatt hos, eller utfører tjeneste eller arbeid for databehandler, og som får tilgang til opplysninger som er *taushetsbelagt* i henhold til denne loven, skal være *underlagt taushetsplikt. Omfanget av taushetsplikten skal fremgå av den behandlingsansvarliges avtale med databehandler.* Det kan kreves uttømmende og utvidet politiattest av enhver som er ansatt hos eller utfører tjeneste eller arbeid for databehandler. Databehandler plikter *på forespørsel* å oppgi hvem som får tilgang til de taushetsbelagte opplysningene.

§ 40 nr. 3 bokstav f oppheves.

Nåværende bokstav g til i blir bokstav f til h.

§ 65 a annet ledd nr. 3 og nytt nr. 4 skal lyde:

3. etterforskning av lovbrudd som nevnt i politiloven § 17 b, jf. straffeprosessloven § 224
4. testing og utvikling av informasjonssystemer som skal brukes til behandling av åpent tilgjengelig informasjon til etterretningsformål, jf. denne bestemmelsens første ledd.

§ 69 første ledd nr. 26 og nytt nr. 27 skal lyde:

26. særregler for militærpolitiets behandling av opplysninger,
27. behandling av opplysninger i forbindelse med testing og utvikling av informasjonssystemer.

V

I lov 20. april 2018 nr. 8 om grensetilsyn og grensekontroll av personer gjøres følgende endringer:

§ 22 tredje ledd skal lyde:

Biometriske opplysninger (ansiktsbilde og fingeravtrykk) kan innhentes elektronisk av alle som passerer grensekontroll eller annet kontrollsted for kontroll av reisedokumenter. Opplysningene skal tilintetgjøres så snart som mulig etter at identiteten er verifisert mot gyldig reisedokument, eller når identiteten er fastslått på annen måte, med unntak av tilfeller som nevnt i § 22 a annet ledd.

Ny § 22 a skal lyde:

§ 22 a *Testing og utvikling*

Opplysninger som behandles i medhold av § 22 første og annet ledd, kan behandles for å utvikle og teste informasjonssystemer til bruk for grensekontrollformål dersom det vil være umulig eller uforholdsmessig vanskelig å

oppnå formålet ved å bruke anonyme eller fiktive opplysninger. Opplysningene skal ikke brukes til testing og utvikling lenger enn nødvendig.

Politiet kan også lagre ansiktsbilder og fingeravtrykk innhentet i medhold av § 22 tredje ledd i inntil seks måneder dersom det er nødvendig for å teste og utvikle informasjonssystemer til bruk for grensekontrollformål, dersom det vil være umulig eller uforholdsmessig vanskelig å oppnå formålet ved å bruke anonyme eller fiktive opplysninger. Opplysninger som lagres etter dette leddet, kan bare behandles til dette formålet.

Opplysninger som behandles etter annet ledd i bestemmelsen her, skal holdes atskilt. Tilgang skal bare gis til personer som er særskilt bemyndiget. Bemyndigelse gis av den behandlingsansvarlige.

Ansiktsbilder og fingeravtrykk skal slettes i form av tilintetgjøring, jf. arkivlova § 13 annet ledd.

§ 25 nr. 10 skal lyde:

10. behandling av personopplysninger, herunder om innsyn, retting og sletting, behandling av opplysninger i forbindelse med testing og utvikling, samt behandling, herunder utveksling, av opplysninger i koordineringssenteret for Eurosur, jf. §§ 22 og 22 a,

VI

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

B.

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at Politihøgskolen også kan fastsette krav om skikkethet før opptak til årsstudiet på Politihøgskolen på lik linje med krav om plettfri vandel.

Oslo, i justiskomiteen, den 26. mai 2026

Jon Engen-Helgheim

leder

Anette Carnarius Elseth

ordfører